

СССР УЗБЕКИСТОН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН * 21 сентябрь 1968 йил, шанба * № 222 (14.084). ♦ Баҳоси 2 тийин.

ТОШКЕНТНИНГ МЕХНАТ АҲЛИ-УЛУҒ ЮБИЛЕЙГА

В. И. Ленин тугилган кунининг юз йиллигини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобадада Ўзбекистон пойтахти иорхоналари ва уришчилар коллективлари эришган муваффақиятлар махсус меҳнат совғалари дафтарида гузарди. 20 сентябрда бўлиб ўтган Тошкент шаҳар партия ташкилоти антининг йилгилиши катташчилари ана шундай дафтар тавсис этишини тавсис қилдилар.

Шаҳарда коммунистик меҳнат коллективлари ва зарбдорларнинг юбилей олдиди мусобақаси голдбарди номини олиш учун бошланган ҳаракати кенг кўлаб ёйқоқда. Ма. на шу юксак номин тантанали вазиятда бериш учун махсус маросимлар ўтказилди. Бу ва шунга ўхшаш тадбирлар асосий мажбуриятларни бажаришга — саноят ва курашда беш йиллик топшириқларни муддатидан илгари адо этишга, буюмларнинг янги турлари, ни ишлаб чиқаришни ўзлаштиришга, шаҳар хўжалигини ривожлантиришга кўмаклашадди.

Йилгилишда шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари В. В. Оқунсий Ленин юбилейига тайёргарлик кўришида шаҳар партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Шаҳар партия ташкилотининг шу муҳим санага тайёргарлик кўришга оид тадбирлари маъмуллади. Ишлар қиларида янги марраларга эришиш биринчи вазифа қилиб қўйилди. Корхоналарда илгари ва илгари ўтказилди. Ленин коммунистик шайбалар бўлди. Ленин университетлари очилди, Шунингдек Ленинга бағишланган юбилей лекциялари, назарий ва методик конференциялар ўтказиш мўлклаганди. Санъат саройи, да Ленин қаҳригида партия сағига кирган коммунистларни шарафлиқ бағишланган шаҳар байрами бўлди.

Йилгилиш катнашчилари муҳоама қилинган масала юзасидан резолюция қабул қилдилар.

Партия актив йилгилишда КПСС Марказий Комитети Сийсий бюроси аъзолигига нахдат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Тошкент област партия комитетининг биринчи секретари М. А. Абдуразақов катнашдилар. (Ҳ.Т.А.).

Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг симпозиуми

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари биринчи Тошкент конференциясининг ўн йиллигига бағишланган тантанали йилгилиши оғмида.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

ЖОЛА:
(Эрон шoirаси),
— Болалгимда бир нобб галал ўинган эдим. Кўп йилларга чамени сехраб юрган бу шох сатрларнинг муаллифи — Фойни тахаллуси билан форсага газаллар битган буюк ўзбек шокир Навойи эди. Мен уша вақтлардаёқ улуг мутафаккир Ватанида булишни оруз қилардим. Бугун уша ортуга эришганимдан беҳад хурсандман. Маназ, Осиё ва Африка ёзувчилари симпозиумига делегат сифатида иштирок этилдим.

Хозирги замон қаламнаши зиммасига готт масъулиятли вазифалар тушади. У халқлар озолиги ва тенгликнинг тарғиботчиси, оташин тинчлик жарчиси булиши керак. Мен ўз халқим адибаси сифатида Тошкентга ана шундай эзгу ҳис-туғйуларга тўлган ҳолда келдим. Икки қитъа ёзувчилари симпозиуми минбаридан туриб биз ана шундай истанларимизни ифодалаймиз.

СОВЕТ ВА ЧЕТ ЭЛ АДИБЛАРИНИНГ ТОШКЕНТДАГИ УЧРАШУВИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг биринчи Тошкент конференцияси ўн йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси пойтахтига тўпланган совет ва чет эл адиларининг халқаро учрашувини қизгин табриқлаймиз.

Халқларнинг барча мамлакатлар прогрессив ёзувчилари ижодидан чуқур манфаатдорлигининг сабаби шуки, яли озолилик ва синфий курашда, кенг омманинг миллий онгини оширишда, мустақилликка эриш бўлмайдиган янги турмуш қуришда адабиёт беихо муҳим роль ўйнайди.

Совет кишилари Осиё ва Африка адиларининг ўз халқлари жипслитини мустақиллашга қаратилган куч-ғайратларини, уларнинг империализм агрессив кирдикорларига ва унинг идеология фронтдаги диверсияларига қарши олиб бораётган олижансб курашини яхши билдилар ва юксак қадрлайдилар. Халқаро реакция кучлари билан бўлаётган олишувда биз Америка босқинчиларига қарши курашаётган Вьетнам халқининг, Исроил агрессивияси оқибатларини тўғатишга ҳаркат қилаётган араб халқларининг адолатли ишчи, Африка ватанпарварларининг ирқчилик ре-

жимлари йирткичликларига қарши курашини қўллаб-қувватлашдаги куч-ғайратимизни бўшаширмайлик керак.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва ҳукумати мамлакатимизда коммунизм қуришда актив қатнашаётган совет ёзувчиларининг кўп миллилатли оқлисига ҳамisha ғамхўрлик қилиб келмоқдалар, уларнинг яқин адабий алоқаларини ва совет ёзувчиларининг Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан, барча прогрессив маданият арбоблари билан ҳамкорлигини ривожлантиришга ҳар томонлама кўмаклашмоқдалар. Бундан ўн йил муқаддам икки қитъа адиларининг биринчи Тошкент конференциясида асос солинган Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари уюшмасининг прогрессив феолияти, бизнинг фикримизча, империализмга қарши ана шундай жанговар жипслашшининг намунасирид.

Силарнинг учрашувингизга Осиё ва Африка маданият арбобларини империализмга қарши, халқлар озолиги ва мустақиллиги учун, яли тинчлик учун курашга жипслатириш белгиси сифатида жаҳон прогрессив адабиётини янада ривожлантириш манфаатлари йўлидаги ишда муваффақият тилаймиз.

Л. БРЕЖНЕВ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари

А. КОСИГИН

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Министрлар Советининг Раиси

ДЎСТЛИК, БИРДАМЛИК, ТАРАҚҚИЁТ ШИОРИ ОСТИДА

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Ўзбекистон пойтахтида ўн йил муқаддам бўлиб ўтган биринчи конференциясида Тошкент руҳи вужудга келган эди. Ана шу икки қитъа ёзувчиларининг янги учрашуви ҳам шу руҳда бошланмоқда. Икки қитъа адилари бирдамлигини мустақиллашга асос солган тарихий конференциянинг ўн йиллигига бағишлаб 20 сентябрда Тошкентда тантаналар бўлиб ўтди. Шу тантаналар-

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИ ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ АНЖУМАНИ

нинг маркази кечқурун Алишер Навойи номли опера ва балет театрига, бирдамлик ҳаракати курашчиларнинг дастлабки оташин сўзлари янграган залга кўчидан аввал Тошкентга келган чет эл ва совет ёзувчилари шаҳар бўйлаб сайҳат қилдилар.

Икки қитъа адиларининг биринчи Тошкент учрашувидан сўнг, деди у, шу ёзувчилар ижодий феолиятининг кўлами анча ўсганлиги бизни қувонтиради. Осиё ва Африка бадий сўз усталари қаламга мансуб бўлган китоблар халқларнинг энг эзгу фикр-ўйларини ифодалайди. Тинчлик, озолилик, бахт-саодат учун қандай қилиб курашганини ва яшашни ўргатади. Кечқурун соат етти, Алишер Навойи номли ўзбек давлат катта академик опера ва балет театрининг элли кишилар билан лиқ тўла. Шонли санага бағишланган йилгилиш алоҳида шодона, тантанали вазиятда бошланади.

пойтахтига тўпланишди. Бу ерда 1958 йил октябрда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари бирдамлигининг биринчи конференцияси бўлиб, унда икки буюк қитъанинг таниқли адилари бир-бирлари билан биринчи марта шахсан алоқа ўрнатдилар.

Ушандан бери орадан ўн йил ўтди. Лекин Африка—Осиё ёзувчиларининг Тошкентдаги дилқаш қувончли учрашувлари тўғрисидаги хотиралар ҳали ҳам кечмакчи эсимизда. Сидқиллик, сажимият ва қардошларча дўстлик муҳитида ўтган бу учрашувлар қилбларимизда шу қадар чуқур из қолдирди.

Тошкент конференцияси катта вақолатли ва нуфузли халқаро анжуман бўлди. Унинг ишларида Осиё ва Африканинг 37 мамлакатидан келган икки юздан ортиқ ёзувчи, Европа ва Американинг 13 мамлакатидан келган 22 меҳмон қатнашди. Дунёдаги турли тилларда сўзлашган ҳажолини нутқлар шу залдаги юксак минбардан етти кун мобайнида янграб турди. Бу нутқлар ҳаммага азиз ва тўшунарли эди, чунки уларда ҳолис ниятли кишиларнинг эзгу фикр-ўйлари ва орузумидлари ифодаланган эди.

Биринчи Тошкент конференцияси ёзувчиларнинг шунчалик анжумани бўлмади. У икки қитъа ёзувчиларнинг масала муносабатларига доир масалаларни қараб чиқиш билангина чекланмади. Унда халқларнинг тинчлик учун, мустақиллик ва қарам мамлакатларини империалистлар зулмидан озоли қилиш учун курашда халқларнинг бирдамлиги тўғрисида, бу курашда сўз санъаткорларининг роли ва юксак бурчи ҳақида батафсил гаплашиб олинди.

Тошкент конференциясининг делегатлари чет эл шарқи эдиларининг илгор қисмини вакил бўлиб келган кишилар эди, шу эдиларининг гули эди. Улар таланган ёзувчилар, атоқли маданият арбоблари, империализмга, эски ва янги мустақиллашчиликка, ирқчиликка қарши ҳамма ирқ ва миллатга мансуб бўлган кишиларнинг озолиги тўғрисидаги учун, таъриқий тинчлик учун, халқлар ўртасида дўстлик учун мард курашчилик эди. Улар ўшанда бирдамлик принципларига содиқ бўлиб қолгани, деб қасамд килган эдилар. Уларнинг бутун талантларини, қайноқ қилбларининг бутун ҳароратини халқларнинг миллий ва социал озолиги учун, Осиё ва Африка мамлакатларининг қадимий ўзига хос маданиятини қайтадан тиклаб, гуллаб-яшнаши учун, улар ўртасидаги маданият алоқаларини ривожлантириш учун кураш ишига бағишлашга таъбир экинларининг изҳор қилган эдилар.

Тошкент анжумани кунлари да халқлар озолиги ва бахт-саодати йўлида миллий маданиятларини раванга тоштириш йўлида бағириятнинг порлаб келаётган йўлида дўстлик учун бирлиги ва ёзувчилар бирдамлиги ва ҳамкорлиги ҳи бўлган «Тошкент дўстлик сармазми» иборати эди. Тошкент конференциянинг эмблемасида бирдамлик мақдани қисиб турган тасвирланди эди. Бу да китъа халқлари бирдам эди.

(Давоми 2-б.)

«ТОШКЕНТЛИКЛАР ЎЗЛАРИГА БУЮК ҲАЙКАЛ ҚЎЙДИЛАР»

Биринчи конференция қатнашчиларининг қароргоҳи бўлган «Тошкент» меҳмонхонаси яна конференциянинг ўзига хос штабига айланди. Ўзбекистон пойтахтини реконструкция қилиш-ишлари бундан ўн йил муқаддам худди ана шу меҳмонхонадан бошланган эди. Хозир бутун дунё тинчлик ва дўстлик шаҳри деб атаётган Тошкент аҳолиси ўша вақтдан бери қарийб бир ярим баравар кўпайиб, хозирги вақтда бир миллион 300 миң кишига етди. Унинг қиёфасидаги ўзгаришлар тағин ҳам қайқор-қўзга ташланади.

Шу тантанали кун эрталаб меҳмонлар тушган автобуларда «Тошкент» меҳмонхонасидан йўлга чиқди. Ёзувчилар эски номлари сақланиб қолган ва архитектураси бутунлай янгилашган майдонларда бўлдилар. Москва, Россия, Украина, Ленинград кварталларини кўздан кечирдилар...

Африка — Осиё бирдамлиги ёзувчилар ҳаракатининг ветерани, биринчи Тошкент учрашувни қатнашчиси, таниқли ҳинд романчиси ва таъкидчи Галап Холдор шаҳар билан танишиб чиққанидан сўнг бундай деди:

— Мен Тошкент билан яна учраганимга хурсандман. Тошкентликлар ўзларига буюк ҳайкал қўйишди. Уларнинг буюккорлик гайрат-шижоати совет халқларининг мустақиллик дўстлиги шаҳарга зилзила етказган жароҳатларини тўзатибгина қолмай, унинг тараққиётини олти бостирди. д. қурилиш кўламини тағин ҳам кенг кўлаб ёздирди. Яна икки-уч йилдан сўнг Тошкент энг гўзал шаҳарларнинг бири бўлиб қолшига аминман. Унинг кўламазор шаҳар ва дўстлик шаҳри деган дворуи кундан-кунга ёйлиб бормоқда.

Кундуз кунни тантана қатнашчилари кечагина биринчи томошабинларни қабул қилган Ҳамза номли драма театрининг янги залига — бизнинг мамлакатимизда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг ижоди тобора оммалашиб бораётганининг кўрсаткичи китоб выставасининг очилишига таклиф қилинди. Ҳу йил мобайнида Совет Иттифоқида уларнинг иккинчи мингта яқин китоби нашр этилди. Бу китоблар Ватанимиздаги ҳамма халқларнинг тилида чиқарилиди. 881 китоб выставаси бозаб турибди.

Осиё ва Африка ёзувчиларининг ана шу асарларини тинчлик, миллий мустақиллик, социал тараққиёт учун кураш мавзу қилиб олинган. Экспозиция Ильянинг асарлари билан бошлангани бежиз эмас. «Ленин ва миллий масала».

«ЛЕНИН ВА ШАРҚ ХАЛҚЛАРИ», «ЛЕНИН ВА АДАБИЁТ» ДЕГАН АСАРЛАР СТЕНДА БИРИНЧИ ЎРИНИ ЭЪЛАЛГАН.

«Сўз қуроли билан» деган умумий тематик сарлаҳа остида Осиё ва Африкадаги турли мамлакатлар адабиётларига обзор берилган. Кейинги вақтларда Тошкентда нашр этилган китоблар, жумладан, «Вьетнам аланга ичиди», «Биз бир планетада яшаб турибмиз», «Жанубий Африка овози» китоблари алоҳида стенда қўйилган. СССР халқлари адабиётининг бошқа халқлар тилларига таржима қилинган асарларига стендлардан бири бағишланган.

Ўзбекистон пойтахти жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари выставани оғини маросимчи Осиё, Африка ва бошқа қитъалар адилари билан бирга келдилар. Ўзбекистон ёзувчилар союзини равланганлардан К. Яшин тўпланганларга қисқача нутқ билан мурожаат қилиб, Ҳамза номли театрдаги бу тантанани миллион-миллион

ҚИТЪАЛАР ИНОҚЛИГИ

Адилар учрашувини таъкид ўзбек ёзувчиси, жамоат ва давлат ароби, Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари биринчи Тошкент конференциясининг раиси Ш. Р. Рашидов очди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Л. И. Брежнев билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг совет ва чет эл адиларининг Тошкентдаги учрашуви катнашчиларига йўллаган таъриқий кўламини йўлга қўйди. Бу ҳаракатга 1956 йилда Деҳлида асос солинган, Осиё ёзувчиларининг ўша конференциясида ўн етти мамлакат адилари катнашган эди. У конференция Осиё ёзувчиларининг кенг кўлама алоқа долалиги билан танишини ва ҳалқаро маданият алоқаларини ривожлантириш проблемаларини муҳоама қилиш учун шарт-шароит яратиб бериш доам бўлган биринчи адабий ассамблея эди.

Деҳли конференциясининг қатнашчилари турли мамлакатлар ўртасидаги алоқаларнинг фойдали эканлигига ишонч хонил қилиб, икки қитъа—Осиё ва Африка ёзувчилари бирдамлиги ташкилотини тузиш истагини билдирдилар. Уша ерининг ўзида Совет делегациясининг навабдаги ёзувчилар анжумани Тошкентда ўтказиш тўғрисидаги таклифи яқилди билан қабул қилинган эди.

Орадан икки йил ўтга, Африка—Осиё мамлакатларининг вакиллари Совет Ўзбекистони

4.100.000 тонна учун

20 сентябрь 1968 йил

Ўзбекистон ССР қолхоз ва совхозларида пахта тайёрлашнинг борини тўғрисида МАЪЛУМОТ

(Планга инебатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — бир кунда; учинчи стун — мавсум бошдан бери; тўртинчи стун — бир кунда машинада терилган; бешинчи стун — мавсум бошдан бери

Қаҳнадарё	2,10	18,79	2,43	9,46
Фарғона	1,79	17,43	1,31	5,27
Бухоро	1,74	16,20	1,45	6,67
Сурхондарё	1,86	15,06	1,95	5,98
Наманган	1,73	14,56	1,21	5,69
Андижон	1,59	12,50	0,84	2,61
ҚАССР	1,14	7,65	0,29	0,50
Хоразм	1,00	7,04	0,02	0,03
Тошкент	0,69	2,64	0,53	1,25
Самарқанд	0,48	1,70	0,02	0,29
Сирдарё	0,40	1,28	0,38	0,91

РЕСПУБЛИКА	1,29	10,17	0,79	2,76
ВЪИИЧА:	—	—	—	—
Шу жумладан илгичга тоғали пахта	—	—	—	—
Сурхондарё	1,47	16,64	—	—
Қаҳнадарё	1,11	8,61	—	—
Бухоро	0,21	0,88	—	—

РЕСПУБЛИКА	1,13	11,71	—	—
БЪИИЧА:	—	—	—	—

СОВЕТ ЖАМОАТЧИЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Совет юристлари жамятини президи, уни, грек демократлари билан бирдамлик Совет комитети ва СССР — Греция жамяти Грециядаги аҳоли муносабати билан биргаликда баёнот эълон қилди.

Совет юристлари, совет жамоатчилиги, дейилади баёнотда, грек халқи билан тўла бирдамлигини изҳор қилиб, унинг фашист конституцияни ва сохта плебисцитини мамлакатга зуравонлик билан қабул қилдиришига уркинишларга қарши олиб бораётган наҳрамонона курашини ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлайди, грек халқининг ҳарбий хунта олиб бораётган милсиз террор ва назоратимизга қарши курашини қўллаб-қувватлайди.

Баёнотда жаҳон жамоатчилиги ишон ҳуқуқларининг демократик эркинлиги учун, чинакам қонуний режими ўрнатиш учун Греция халқи олиб бораётган курашда уларга ёрдам ва мададни нукатиришга даъват қилинади. (ТАСС).

«ЎЗБЕКИСТОН ПРОПАГАНДИСТИ» ПОЕЗДИ ЙЎЛГА ЧИҚДИ

19 сентябрь эрталаб Тошкент вокзалдан перрондан «Ўзбекистон пропаганда» туристини поезд Ленин яшаган ва бўлган жойлар бўйлаб узоқ сафарга жўнаб кетди. Поезднинг мулай ва шинама вагонларида исийб мулай ва назарий семинарларнинг раҳбарларидан 340 киши бор. Партия топшириғи — пропагандастик уларнинг ҳар бирига иккинчи насабдан бўлиб қолган. Улар пропагандастикликни бунда вақтларнинг анчагина қисмини сарфлайдилар.

Бундай сафарга отланган кишиларнинг кўпчилиги 10.20 йилдан бери ва ундан ҳам илгирок вақтдан бундан марксизм-ленинизм асосларини ўрганишда коммунистлар ва партиясиизларга ёрдам бериб келмоқдалар.

Поезднинг маршрути Қуйбисhev, Ульяновск, Козон, Москва, Ленинград орқали ўтади, Эксиурсиячиларини сарфара ёрқин таассуротлар, қизиқарли учрашувлар кутмоқда.

Ленин яшаган ва бўлган жойлар бўйлаб сафар қилиш — энг яхши пропагандастикларга мукофот бўди.

Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг симпозиуми

СУРАТЛАРДА: (чапда) ички қитъа қилад соҳиббарининг Тошкент учрашуви қатнашчилари шаҳарнинг динқатга сазовор жойларини кўздан кичирмоқдалар. (Ўғда) Симпозиум қатнашчилари—танқидчи ва адабиёт-шунос Хусайн Мрузев (Ливан) ва Суданлик расмон Гривельда ат Теиб турмуш ўртоғи, шоир Абдалла ат Теиб билан ўзаро суҳбатлашиб туришбди. А. Палеков, И. Ключнев ва В. Лейзерович фотолари.

ХЮМ КАН

ЭРТАНГИ КУН БИЛАН УЧРАШУВ

Хюм Кан — машҳур шоир, Вьетнам Демократик республикаси маданият ва маданиятнинг урғибосари, яқинда делегация состида Ўзбекистонга келган эди. Бу шеър Тошкентда ёзилган. Апрель анжласидан кейин Советлар мамлакатининг ҳамма томонидан Тошкентга келган қурувчиларга бағишланади. Шу ерда. дунбинг титраган қисмида, Пойдевор кўйида нотинч ер устига. Шу ерда дўстлигининг мурабати хис қилиб, Леи бундин эртанги кунга мен дуч келиб. Шу ерда, наймон ер кўнсада шу бугун Савгида бахт топинч ҳам Лайли, ҳам Мажнун. Оламини уячаган қадимги доғишманда, Кунглигинг кенглигинг тасаввур қилмаган. Ҳам ҳам силқиниб турбисан, эй тупроқ Алам ва даҳшатдан эҳтиром бу титроқ. Во лекин ўлиму табиат даҳшати — Баридан кучлироқ дўстлигининг қудрати. Шу янги пойтахтни кўрганлар, сиз бугун, Янги уй қилинган топишарсиз мамнун. Уз бахти қилинган олади нечаси, Уй-жойсиз қолганлар у апрель нечаси. Осиё кўнми оловдай кўндириб, Томоқлар қарқарди, иссиқ ел югуриб... Аммо сиз кўрдигиз кўклар бинолар, Янги, саз шаҳарда янгради наволар.

СУРАТДА: Осиё ва Африка ёзувчилари симпозиуми қатнашчилари Тошкентдаги Санат саройини томоша қилямоқдалар. И. Ключнев ва В. Лейзерович фотоси, (ЎЗТАП).

Халиқлар дўстлиги ва пролетар интернационализи голлари билан сугорилган совет адабиёти, қолверса ўзбек совет адабиёти Осиё ва Африка халқларининг дўстлиги билан тинчлик ва ўрғилишга доғиқ традицияга эгадир. Утган элмиқ йилда ортинроқ вақт ичида маъмур мавзуда адабиётнинг деярли барча жанрлари ва турларида асарлар тайёрланди. Хусусан, Улуғ Ватан урушидан кейинги йилларда гоавий-бадийни жихатдан бирмунча пухта асарлар тайёрланди. Бу мавзудаги асарлар жанр ва тематик жихатдан қатълик бой ва ранг-баранг бўлишига қарамай, улардаги гоавий мундарижа ағона бир мансадага йўналтирилганлиги билан характерланади. Яъни уларда хориний Шарқ халқларининг миллий-этнодик курашини қўллаб-қувватлаш, дунёда мустақилликни қилтиришга, баъзан барҳам бериш билан тинчлик ва демократия пойдеворини мустаҳкамлаш. Осиё ва Африка мамлақати бирлиги ва ўзаро дўстлигини хилоф қилиш гоавий етасқилиқ қилади. Шунинг учун ҳозирги кунда маъмур мавзудаги асарларнинг гоавий чуқурлиги ва бадийни пухталиги учун кураш ҳар янги қитъа халқлари билан дўстлик ва бирдандилик, ҳамкорлик ва леинича пролетар интернационализм голларини мустаҳкамлаш учун курашдан либорат бўлиб қолмоқда. Буни ўзбек совет ёзувчилари тобора чуқурроқ хис этаётдилар. Шунинг учун ҳам улар яратган кўнчилик асарлар давр символлари бардош бериб, доимо замонавийлик нисб этиб келмоқда. Ойбек, Ғ. Ғулум, М. Шайхзода, Зудфия, М. Бобоев, Х. Ғулум, А. Мухтор, Мирмуҳсин, С. Амбарий, З. Обидов сингари қаламкашлар яратган маъмур мавзудаги кўнчилик асарлар ана шундай чуқур замонавийлик характерига эгадир. Ғафур Ғулумнинг «Она қизим Жамиллага», «Ливан омон бўлади», «Улуғ ҳинд қаллига», «Ички Шарқ» каби асарлари урушдан кейинги ўзбек совет поэтикасидаги хориний Шарқ темасида яратилган пухта асарлардан ҳисобланади. У ўзининг «Ички Шарқ» асарида Шарқнинг бутун ўтмиши ҳақида эур ҳалжонга тўлиб ҳиноя қилади. Шарқдаги ҳаёт ва курашнинг тобора олға силқилиши ва қалқаро аҳволдаги буюн ўзгаришлар поэзия жанрининг жанговар ҳамда хоҳиржаволиқ руҳини янада оширишга хизмат қилмоқда. Бу хусусан Ғ. Ғулум ва М. Шайхзода поэтикасида айниқса кўзга аяқол

КУРАШЛАР МАДҲИЯСИ

М. Шайхзаданинг «Иисонлар, диққат! Кўнго!», М. Бобоевнинг «Ғаас», С. Амбарийнинг «Лумум-бананг қон», Шухратнинг «Қотилларга ўлим» каби қатор поэтик асарлари миллионларнинг жиянотчиларга қарши отилган нафрат ва ғазаб уни эди. Шоир Шайхзода ўзининг «Иисонлар, диққат! Кўнго!» шеърини мустақилликдан томонидан Конгонинг миллий нахрамони Патрис Лумумбинг ўлимига қарши исён ўтини енади: Бу даҳшатли кўра туриб сукут сақлабмайман, Ғазабдан мушт сиқилар, Тишаар тишга қисилар, Сўзлар кўнб оғзимда, Нафрат қайнар бўғзимда, Сукут сақлабмайман... Кеталари изтиробдан ухлабмайман. Шарқнинг тамоман уйғониши намойиш қилган Балдунг, Қоҳира, Анкара, Коңкири, Деҳли, ниҳоят Тошкентда бўлиб ўтган исқи итларини амалга оширатган.

Шеърли турмушларнинг энг яхши хусусияти бўлиши қаторида уларнинг лейтмотивини ҳам ташкил этади. Бу ишонч юрқ сўз билан эмас, ҳаёт-тарихий факт ва далилларга қўрастиб берилади. Шоир Зудфиянинг 1958 йил Деҳлида бўлиб ўтган Осиё мамлақатлари ёзувчиларининг конференциясига бағишланган «Муноираси ҳам шулар жуғласдан» шеърини «Иисонлар, диққат! Кўнго!» шеърини мустақилликдан томонидан Конгонинг миллий нахрамони Патрис Лумумбинг ўлимига қарши исён ўтини енади: Бу даҳшатли кўра туриб сукут сақлабмайман, Ғазабдан мушт сиқилар, Тишаар тишга қисилар, Сўзлар кўнб оғзимда, Нафрат қайнар бўғзимда, Сукут сақлабмайман... Кеталари изтиробдан ухлабмайман. Шарқнинг тамоман уйғониши намойиш қилган Балдунг, Қоҳира, Анкара, Коңкири, Деҳли, ниҳоят Тошкентда бўлиб ўтган исқи итларини амалга оширатган.

Ҳаёт мавзасини «Нур қилдириб» асарида бадийни умулштириб бериб, Асарда Поинстон халқининг миллий мустақиллик ва тинчлик учун олиб борётган курашнинг муҳим бир этали тасвирланади. Ундаги воқеалар тизмаси катта маънавий куч ва тўласиллик билан қоралланган. Уни ўқиган нитобон оғзида илгоз илчи, интеллигенция ҳаракат, деҳқонлар норозилиги, гинчлик учун курашувчиларнинг зарбдор бар қолонисан намон бўлиб, Асардаг асосий нахрамонлар худди шу кучли илчи интеллигенция ва деҳқонлар ҳаракати оловарида товланади. Бу, айниқса, асарнинг бош қаҳрамони Аҳмад Хусайнинг Осиё ўтган ҳаёт йўли тасвирини аяқол намон бўлади. Мустақиллик учун курашётган Шарқ халқларининг янги прогрессив адабиёти ҳаётли ҳақиқатларини тобора тўри ва нег маълумда ифода этмоқда. Бу йўлда сошиалстик реализм адабиётининг етасқи ва устози бўлган совет адабиётининг лғор тажрибавари уларга раҳнамо бўлмоқда.

Совет ёзувчилари ҳозирги кунда «қарсонани Шарқни эмас, балки ҳақнинг, революцион қаламкашини қўрастиб бериш йўлида уларнинг интернационал бурчиларини ҳар қачонгига қараганда шарафли эналанини чуқур хис этмоқдалар. Ҳозиргача маъмур темада яратилган асарларнинг деярли ҳаммаси Шарқ халқларининг миллий мустақиллик йўлида олиб борётган нахрамон қурашларини акс эттиришга бағишланган. Бу, албатта ҳаётли масала, лекин хориний Шарқнинг ўзида исқи Шарқ мавзудлиги, бири — янги социалистик Шарқ инкичиеси маъмур Шарқ борлиги туғайли Корея, Вьетнам, Мугулистон каби социалистик тараққиёт йўлига ўтган янги Шарқни, унинг порлоқ истибқолини бадийни адабиётда ифодалаб бериш, биричилик, социалистик тузумнинг афзаллигини қўрастиб бериш, инкичилик, қоний кўнчилик ва ташир кулмага қарши кураш олиб борётган Шарқнинг кураш ва ғазабисини учун равшан кўз очиб бериб, уларнинг исқи тузум устидан бўладиган зафарларини талаштиради. Шарқда кураш олиб борётган янги кучлари янги-янги ғазабаларга илхомлантиришда катта илчимоий-идеологик аҳамият нисб этади. Эндиликда совет ёзувчилари, жуғладан, ўзбек совет ёзувчилари сулай катта ва айтула темаларга алоҳида эътибор беришлар заруригини ҳақининг ўзи кўрсатмоқда. Фақат миллий ва ташир кулмага қарши курашётган Шарқини эмас, балки худди азул кишиларини парчалоб, социалистик ҳаёт нига даима кўнча қўнган мамлакатлардаги инкидор халқ меҳнатини, уларнинг ютуқларини бадийни турғи ифодалаш ҳам асосий масала бўлиб қолмоқда. Ана шундай масалаларга илқий эътибор бериладигани, илчимоий адабиётини янада бойлиди, дунёда тинчлик ва демократия ҳамда ўзаро интернационал дўстлик илқилари янада мустаҳкамланади, адабиётини янги тема ва янги илқий нахрамонлар ҳисобида боино бориб.

С. МИРВАЛНОВ, филология фанлари номдоқдари

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИИ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ҒАРМОНИ

А. У. ИБОВОГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КўРСАТГАН ВРАЧ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ Тўғрисида

Республика меҳнатшарларининг сийҳат-саломатлигини муҳофаза қилиш йўлидаги узок йиллик, самарали ишлари ва хизматлари учун Ўзбекистон Қизил Яримой жаиятлик Марказий Комитетининг раиси Абдулла Умарович Ибодовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» фахрий унвоини берилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. НАСРИДИНОВА, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОВЕВ, 1968 йил, 20 сентябрь, Тошкент шаҳри.

Республика областларида ғўзаларни дефолиация қилишнинг бориши тўғрисида 1968 йил 20 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи ступ — областлар, иккинчи ступ — дефолиация қилинган майдоп (гектар ҳисобида), учинчи ступ — маъбуриятта нисбатан (процент ҳисобида)

Table with 3 columns: Region, Area (ha), and Percentage. Rows include Toshkent, Kashkadarya, Surkhondaryo, Sirdaryo, QACSSR, Andijon, Bukhoro, Xorazm, Namangan, Samarqand, Fargona.

РЕСПУБЛИКА БУЯИЧА: 1081134 83,6

Бугун Тошкентда студент-қурувчи отрядларининг II республика слёти очилади

ЁШЛИК ҒАЙРАТИ

Бундан ўн йил муқаддам Москва Давлат университетининг физика факультетига ўқитган 300 студент ақойиб ташаббус кўтариб чиқиб, каникул пайтларида қуриш отрядлари тузиб, ёшларга хос жўшқинлик билан меҳнат қилиш гоавини олға сурдилар. Улар кўрик ерда 15 турдаги биноси ва бир қанча қорачилик фермалари учун бинолар қуриб бердилар. Студент-қурувчи отрядларининг тарихи ана шундан бошланади. Москвалик ватанпарвар студентларнинг бу ташаббуси мамлакатимиздаги ҳамма ёшлар томонидан қизғин кўтиб олинди. Ҳозирги кунда қишлоқларимизда олиб борилаётган қуришларнинг учдан икки қисми студентлар кучи билан амалга ошириляётганлигининг ўзи бу ақойиб ҳаракатнинг кенг қанот айғанишга аяқол далилдир. Бунёдкорлик ишида республикамиз студентларининг ҳам фаол иштирок этиётганлиги қосимсол ёшларимизнинг ўз юбилейларига тайёрлаётган муносиб соғавларидир. 270 минг кишини ўз ичига олган Бутуниттифок студент-қурувчи отрядлари қаторида 4 минг кишилик «Ўзбекистон» қуриш отряди ҳам фидоқорона меҳнат қилмоқда. Республикаимизда ҳаммаси бўлиб 149 студент-қурувчи отрядлари тузилган. Улар қурувчи километр темир йўл бунёд этилар, 230 минг кубометр бетон ёт қиздилар. Утган йили «Ўзбекистон» студент-қуриш отрядлари биринчи республика слёти қатнашчилари ёшларга мурожаат этиб, мана бундай деган эдилар: «Биз бўлажак инженерлар, агрономлар, педагоглар, врачларни — хуллас, барча студентларни ҳамма олий ўқув юртлири ва ўрта махсус ўқув юртлирида студент-қурувчилар отрядлари тузишга, Ленин қосмосининг 50 йиллигини ва Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг юз йиллигини аъло ўқиш, самарали меҳнат, жамоат ишларда актив қатнашиш билан қурувчи олимга қаҳрамон».

Бу қаҳирқ республикамиз ёшлари қалбидан чуқур ўрни олади. Республикаимизнинг ҳамма областларидаги студент ёшлар намуналар кучи билан амалга ошириляётганлигининг ўзи бу ақойиб ҳаракатнинг кенг қанот айғанишга аяқол далилдир. Бунёдкорлик ишида республикамиз студентларининг ҳам фаол иштирок этиётганлиги қосимсол ёшларимизнинг ўз юбилейларига тайёрлаётган муносиб соғавларидир. 270 минг кишини ўз ичига олган Бутуниттифок студент-қурувчи отрядлари қаторида 4 минг кишилик «Ўзбекистон» қуриш отряди ҳам фидоқорона меҳнат қилмоқда. Республикаимизда ҳаммаси бўлиб 149 студент-қурувчи отрядлари тузилган. Улар қурувчи километр темир йўл бунёд этилар, 230 минг кубометр бетон ёт қиздилар. Утган йили «Ўзбекистон» студент-қуриш отрядлари биринчи республика слёти қатнашчилари ёшларга мурожаат этиб, мана бундай деган эдилар: «Биз бўлажак инженерлар, агрономлар, педагоглар, врачларни — хуллас, барча студентларни ҳамма олий ўқув юртлири ва ўрта махсус ўқув юртлирида студент-қурувчилар отрядлари тузишга, Ленин қосмосининг 50 йиллигини ва Владимир Ильич Ленин туғилган кунининг юз йиллигини аъло ўқиш, самарали меҳнат, жамоат ишларда актив қатнашиш билан қурувчи олимга қаҳрамон».

Биз слёт очилиши олдидан республика студент-қурувчи отрядларининг баъзи командирлари билан суҳбатлашдик. Улар ўзлари қилаётган ишлари ҳақида мароқ билан сўзлаб беришди. Мана, Тошкент халқ хўжалиги институтининг «Улғбек» номидаги студент-қуриш отрядининг командирини А. Абдураимовнинг сўзи: «160 кишилик инкиста отрядимиз бағиланган топширик ва пландарни ортиги билан адо этиди. Қурувчи студентларимиз Сазоқина станциясида мактаб биноси ва бошқа қуриш объектларини қуришда ҳамда компрессор станциясининг уст-тубчасини кенгайтиришда астойдил тео тўқдилад. Шунингдек, Очак посёлкасида битта ошхона қуриб бердилар ва тубалар ёт қилиш ҳамда монтаж ишларини олиб боришда қурувчиларга ақинчон кўмаклашдилар. А. Мансуров, Я. Уроков К. Ботиров, Д. Қобиллов ва бошқа қосмосол ёшларимизнинг халол меҳнатлари мактабга сазовордир».

Термиз Давлат педагогика институтининг студент-қуриш отряди командирини Ю. Маматов мана бундай деди: «Икки йилдан бери бунёдкор студентларимиз учинчи меҳнат семестрини муҳим қуриш объектларида ўтказмоқдалар. Дастлабки пайтларда бизга бириктирилган қуриш ташкилотларининг раҳбарлари қулай шартроит яратиб бермадилар. Лекин шунга қарамай зарбдорларимиз ўз план ва нормаларини ортиги билан бажардилар. Бу йилчи Шамир олтига отрядга бўлиниб иштирок этган меҳнатсаворларимиз ва ҳамма шароитлар яратиб бериладган. Натикада ишимиз ҳам унумли бўла бошладик, ўзимизнинг қайфиятимиз, руҳимиз ҳам йўналишиб кетди. Уз меҳнатини самарасини кўриш қишга қанот бағишлар экан. Биз Шеробод қўлида, Темиш дара портидаги цех қуришида, ноҳқозларро қуриш ташкилоти учун тикланибган янги бино ва бошқа маданий-маънавий бино қуришларида меҳнат қилдик. Бу ўринда, айниқса С. Жумиев, Х. Урозова, Х. Разақова, А. Омонова ва бошқа студент-қуришчиларимизнинг жонқуярлигини ҳар қанча мактабсиз ҳам олаик қилдик. Ватанпарвар қурувчи ёшларимиз билан қанчалик кўп суҳбатлашсангиз, ҳаётимизнинг борган сари гуллаб-яшнашида уларнинг ҳам роли катта қанчалигини чуқур хис қиласиз. Мана бугун улар сафидаги энг илғорлар республика слётига йилғиланлар. Бу катта анжуманда меҳнатсавор ёшларимиз ўзлари қўлга киритган улақ ютуқлар самарасини бирга баъла қуридилар, ўз фикр ва мулоҳазаларини билан ўртаклашдилар. Лекин учун режалар тузди. Дарҳақиқат, халқ ёшларини дида хал қилишчи лозим жуда улам вазишлар. Шунинг учун ҳам республика студент-қуриш отрядлари слётини бунёдкорлик янги ҳаракат, янги порлоқ жуда ўринлидир».

